

Gooik

Erfgoeddag 2017 Inwoners van Eyckenborch vertellen Deel 3

Bijzondere bijlage tijdschrift 119 van de Heemkundige Kring

Drieëndertigste jaargang - Trimestrieel tijdschrift - Maart 2018

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Paul De Loecker, Koekoekstraat 41, 1755 Gooik

MARIA LEUCKX

Een echte boerin uit Terlo

Steven SONCK

Maria Leuckx. (Foto Steven Sonck)

Maria is geboren in Elingen in 1927 en getogen in Terlo te Gooik. Haar man, Jozef Masfranckx was van Terlo, en stamde af van een landbouwfamilie. Zijn broer was de eigenaar van het hof te Mergelingen in Oplombeek. Jozef, die vroeg overleden is, had samen met Maria vier kinderen, namelijk Michel, Mark, Greta en Linda.

Na de dood van haar man moest Maria de harde boerenstiel alleen met haar kinderen voortzetten, wat een

zware opgave was. Er waren twee boerenpaarden om het veldwerk mee te verrichten. De boerderij was voor gemengde landbouw.

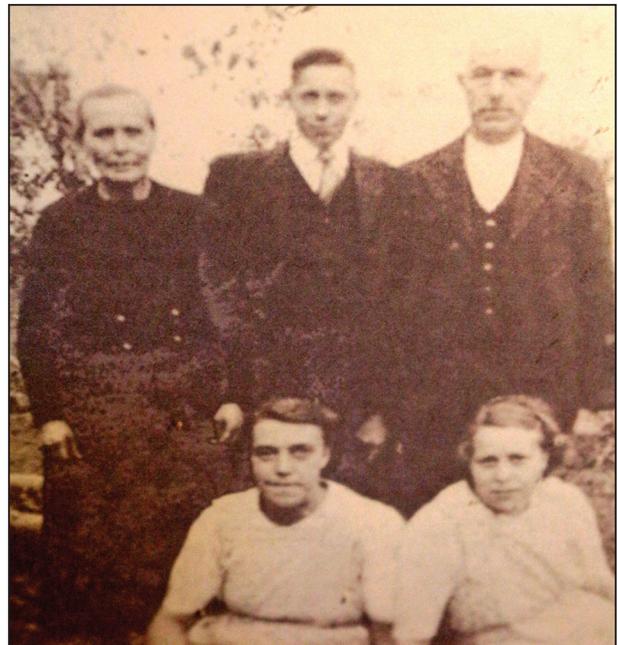
Maria is een zeer zachte en rustige vrouw die nu heden ten dage geniet van het vele bezoek van kinderen en kleinkinderen. Ze verblijft hier in het WZC al een kleine vier jaar.

Maria, met broer Frans (?) en zus Ludwine in Elingen.

Huwelijksfoto van vader en moeder Edmond Leuckx en Adolphine Vandersteen in Elingen (voor muur in hun hof). (Alle foto's bezit familie Masfranckx-Leuckx)

Jozef Masfranckx in zijn jeugd jaren. Foto met ouders en zussen.

Huwelijksfoto van Maria en Jozef Masfrancx in 1949.

Helemaal vooraan zittend zus Josephine en broer Frans Leuckx.

Zittend v.l.n.r. nonkel Felix, tante Pauline, peter van vader, moeder; na de trouwers: vader, nicht van Neigem, ?, tante ...

Staan eerste rij: nicht Lea Vandersteen, zoon Masfrancx, nonkel Victor, Jeanne Masfrancx, Omer Masfrancx, Adeline (zus), Jozef en Maria, nicht Madeleine (Oudenaken), Jan Seghers, Paula Masfrancx (Oplombeek), Maurice Leuckx (broer), Maria Masfrancx en een kozijn.

Staan achteraan: nonkel Frans Vandersteen, tante Julie (echtgenote van Frans), schoonbroer Remi Masfrancx (Neigem), Ludwine, familielid van papa x echtgenote, ... uit Neigem, Malvine (nicht van Jozef), tante Winne, Maurice Leuckx (broer) en Jeanne De Loecker.

Links: Adeline (zus), Maria en 4 kinderen Linda (aan arm), Marc, Greta en Omer, voor hun huis.

Hierboven: Thuis aan de Leuvense stoof – v.l.n.r. Maria, Greta, moeder Adolphine, zus Josephine, een nichtje, baby Linda, Marc en Omer.

Maria kon duidelijk met paarden omgaan, hier staat ze met een exemplaar aan de achterkant van haar huis.

Rustig genietend in haar tuin met de 2 honden.

HET VERHAAL VAN LIZA VAN BOSSUYT

Een leven op de Kesterheide

Frans PEETERMANS

Liza verblijft in WZC Eyckenborch in kamer 234. Op 9 maart 2017 vertelde zij haar levensverhaal. Hier volgt het:

Vertelster Liza Van Bossuyt.

Ik werd thuis geboren op de Kesterheide op 8 januari 1938 met de hulp van de *goeivrouw*. Mijn vader was onbekend. Mijn moeder was Adèle. Er waren zestien kinderen bij ons thuis. Een van mijn zusters, Clementine, woonde in Terlo (nu de Loveldstraat) in het laatste huisje dat er stond. Zij was getrouwd met René De Loecker. Soms ging ik haar bezoeken.

Wij woonden aan de eerste bocht van de Heidestraat. Het was dicht bij Leerbeek, maar het was daar toch grondgebied Kester. Onze buurman was Kriëkelèèr. Hij liet zijn vrouw zitten. Hij ging werken bij een boer in Lennik.

Ik ging naar school in Kester in het klooster bij de zusters: o.a. zuster Jozefa en zuster Imelda. Ze waren daar nogal streng. Wie met krullen in zijn haar naar school kwam, werd met het hoofd in een emmer water gestoken. “Want in elke krul zit een duivel” zegden ze. We mochten ook niet zonder kousen naar school, zelfs als het snikheet was. Op een keer werd mijn haar afgesneden. Ik was net een kaalkop en droeg een pet. Toen het

kermis was, vroeg de zuster in de klas: “Wie is er in de tent geweest?” Als iemand zei: “Ik” dan was de zuster kwaad en gaf slechte punten.

Later ging ik naar de gemeenteschool in Leerbeek. Bij meester Lissens leerde ik muziek.

Toen ik groter was, ging ik werken in een wasserij in Veeweyde in Anderlecht. De chef zorgde ervoor dat ik een eerlijk loon kreeg. Ik trouwde met Jozef Van der Elst, een jongen uit een café in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek. Hij was metser van beroep. Dat deed hij bij de firma D’Hoe. Op een keer was de machinist van de kraan zo onhandig dat het gevaarte in een boom terecht kwam. Jozef volgde hem op als kraanman.

Mijn man was ook boswachter op De Heide voor Lauwaert. Mijn man en ik hebben eerst een huis gehuurd in Kester aan de kerk. Wij hadden twee dochters. Onze burens op de Kesterheide waren Kriëkelèèr, Steenputteken (omdat hij steenputten maakte bij de mensen) en Rangskén. Tegenover ons huis woonden die van Konijnens. Het was daar stamenee-achter-’t gat. ’s Zondags werd er tot ’s avonds laat gedanst... Tussen Steenputteken en Rangskén woonde Prieter.

Er waren twee winkels in de buurt: bij Liskén en de beenhouwerij bij Jean Maris. Wij hadden thuis een diepe steenput met ik weet niet hoeveel betonnen huizen. Hij was zo diep dat als er een emmer in de put viel, dat we hem er niet uit konden opvissen. Er was een net over gespannen als bescherming om er niet in te vallen. In onze buurt was er een waterput langs de Heidestraat. Er lag een houten deksel op. Aan de put vertrok een wegél naar de top van de Kesterheuvel.

In de Kattestraat was er een sluikcafé, “De mooie molen”. Soldaten kwamen er dansen. Op een keer vielen de Duitsers daar binnen en schoten. Toen ik daar ’s anderendaags voorbijkwam op weg naar school of naar de catechismus, zag ik daar een Duits soldaat staan op de hoek van de straat. Ik kreeg een koek van hem.

In de tijd van de vliegende bommen liepen we bij gevaar bij onze buurman Rangskén om te schuilen. Die had een ondergrondse abri gemaakt in de tuin. Er stond zelfs een bankje in.

Als kind speelden we touwtje springen (“in de kuûr springen”), hinkelen (“pérkeninken”) of met de “mél-bols” (knikkers). Maar we moesten moeder ook helpen...

LIZA DE CREM

Van Anderlecht naar Gooik

Steven SONCK

De nu 93 jaar oude Liza De Crem, werd geboren te Anderlecht en groeide op aan het "IJzeren kruis", daar waar nu de Erasmussite gelegen is. Sedert een 4 tal jaar is ze nu woonachtig in het WZC Eyckenborch, alvorens eerst een jaar in Ophasselt verbleven te hebben.

Liza De Crem. (Foto Steven Sonck)

Liza's jeugd jaren waren getekend door veel ellende: haar vader was vroeg overleden en moeder had veel persoonlijke problemen. Dit alles zorgde ervoor dat Liza grote delen van haar jeugd doorbracht in een tehuis voor kinderen. Veel liefde en warmte heeft ze dan ook niet gekend in de meest bepalende jaren van haar ontwikkeling. De miserie thuis was ze 'gewoon' naar eigen zeggen. Als jonge vrouw leerde ze haar toekomstige echtgenoot Louis Ricour kennen. Na hun huwelijk kwam er al vlug een eerste boorling. Louis was toen in militaire dienstplicht en Liza woonde toen in bij haar schoonmoeder te Lennik.

Na zijn periode bij het leger ging hij aan de slag bij de brouwerij van Vandestock te Anderlecht. Het stel bouwde in die tijd ook hun eigen huis, in Gooik aan de Belle Triene, in de buurt van de twee toenmalige cafés aldaar met de gelijknamige naam, nl: de oude en de

nieuwe Belle Triene. Ze bouwden samen met familie van Liza, René Pauwels, een tweewoonst op een stukje bouwgrond. Intussen was het ouderlijk huis aan het "IJzeren kruis" te Anderlecht onteigend om er de gekende Erasmussite op te bouwen. Deze plaats was voorheen vooral bewoond door groentekwekers. Daarvan is nu in Anderlecht niets meer te vinden. Elza en René hebben samen zo'n 60 jaar naast elkaar gewoond om nu, hier in Eyckenborch opnieuw burenen te zijn.

Na voorspraak van kennissen kon Louis zijn baan bij de brouwerij inruilen voor een, weliswaar minder betaalde, vast benoemde job bij de Buurtspoorwegen. Zijn stel-

Familiefoto van het gezin Ricour-De Crem. Met links bovenaan Celine, Jacqueline en Madeleine. Onderaan: Armand, Liza en Louis.

plaats was bij “Het Rad” te Anderlecht. Louis begon als conducteur en later ook als trambestuurder. De omschakeling van tram naar bus maakte hij ook mee en hij reed op het einde van zijn loopbaan ook met de bussen. De laatste jaren voor zijn pensioen volbracht hij dichterbij huis in de stelplaats van Leerbeek. Toen sukkelde hij echter al met zijn gezondheid.

Het paar had in totaal 4 kinderen. Namelijk Jacqueline, Celine, Madeleine en Armand. De meisjes werden genoemd naar de grootmoeder zoals toen gebruikelijk was. Liza zorgde voor het gezin en was daarmee meer dan voltijds bezig. Ook slachtte ze zelf konijnen, kippen en dergelijke om zelf in het levensonderhoud te voorzien. Om die reden bakte Louis zelf ook zijn brood. Deze gietijzeren oven heeft tot op hun verhuis naar het WZC in het huis aan de Belle Triene gestaan. Liza heeft véél gewerkt en véél ondergaan. Een lot dat meerdere vrouwen in die tijd ‘gelaten’ moesten ondergaan.

Louis zelf was ook een strenge vader en hij hield zijn kinderen heel strak in de pas. Doch voor Liza was dit toen een heel normale manier van opvoeden. Ze kan, meer dan wij jongere mensen, dit beter plaatsen en begrijpen. Maar het waren dan ook héél andere tijden dan nu.

Het paar heeft tot in 2011 aan de Belle Triene gewoond en verhuisde na een zware valpartij van Liza en verdere gezondheidsproblemen naar het woonzorgcentrum. Daar overleed Louis kort na hun huwelijksjubilee nu een 4 tal jaar geleden terug.

Liza is een héél rustig en lief persoon die naar eigen zeggen graag stil en alleen haar dagen doorbrengt. De gezichten van weleer, die nu ook medebewoners zijn geworden, vormen voor haar toch ook wel een mooie afleiding en herinnering.

Laat ze maar nog lang “op het gemakske” zo genieten.

GESPREK MET PALMYRE VOSSEN (°1922)

De kapster uit de Koekoekstraat

Frans PEETERMANS

Palmyre verblijft in Eyckenborch in kamer 138 met uitzicht op het lokaal van chiro Uidekrij en het Kloosterbos.

Palmyre in 2017. (Foto Jean-Paul De Loecker)

Palmyre, wie waren je ouders?

Mijn moeder was Leontine Beeckmans. Haar moeder, mijn grootmoeder dus, was Sofie Hamys. Haar man stierf jong en ze hertrouwde met Judocus Josephus Herremans uit Lennik. Mijn vader was Théophile Vossen van de boerderij van "Broek" die stond tussen de parochiezaal en het oud klooster. "Broek" komt van de familienaam Van Everbroeck, voorouders van mijn man. Vader was agent van de Provinciale Brabantse Elektriciteitsmaatschappij PBE. Hij ging bij de mensen de meterstand opnemen en de facturen brengen. Ik had een broer, Jozef. Hij woonde aan de Wijngaardstraat, maar is jammer genoeg al overleden.

Waar woonde je in 't begin?

Wij woonden eerst achter 't Hoeiken, in wat nu de Mgr. Abbeloosstraat is.

Waar ging je naar school?

Van mijn tijd in de kleuterschool en de lagere school weet ik niets meer. Maar ik ging hier naar school in het klooster. Mijn vak van coiffeuse heb ik geleerd in Brussel. Ik zou het moeten opzoeken waar het was...

Wie was hier toen pastoor?

Ik denk niet dat ik het weet. De koster was Gustaaf Dooms. Hij woonde hier achter de kerk. Hij was de vader van o.m. Jozef en Maurits Dooms. De suisse was Mélsjen, Melchior Van Molle. Hij was ook gareelmaker en grafdelver.

Wie werkten toen op het gemeentehuis?

De secretaris was Jozef Roobaert. De veldwachter was Cyriel Dubois. Jefke Sjampetter, Jozef Ringoet, was de gemeentebediende.

Hoe was het leven in Gooik tussen de twee oorlogen? Waar gingen jullie naar de winkel?

Dan hadden ze rijst. Die moest gewogen worden en gemalen om er brood mee te bakken. In die tijd werd in de watermolen van Terhagen elektriciteit geïnstalleerd. Als kind ben ik daar vaak geweest. Want de watermole naar Jozef Vossen was van mijn familie.

Was er een slager in de buurt?

Dat was Waar van Torcken den booj, Edward Gens. Die woonde in die tijd in een huisje van Flipken Monballiu, naast de winkel van Flipken.

Wie waren hier de dokters toen?

Dat waren dokter Cesar Vandenbranden en dokter Langhendries. Ik heb nog met zijn dochters Marie-Thérèse en Marie-Paule gespeeld...

Hoe was het met de muziek, de harmonie toen?

Toen is Ballon hier toegekomen. Die speelde op het orgel. Het was al een dikke mens en met zijn naam maakten ze hem nog dikker. Hij heeft een poos het orgel bespeeld bij begrafenissen.

Mijn grootmoeder Sofie liet de mensen na de begrafenissen hun zelf meegebrachte boterhammen in haar café opeten. Maar ze organiseerde ook "tafels" na de begrafenissen. Ze gaf dan een broodmaaltijd aan de mensen die van ver naar een begrafenis in Gooik kwamen.

Een groep KAJ-sters tijdens een uitstap naar Brussel. Palmyre staat op de laatste rij, de vierde links naast de vlag (1945-46). (Alle foto's dit artikel bezit Palmyre Vossen)

Hoe was het hier toen met de jeugdbewegingen gesteld?

De BJB bestond. Ik was er bij. En ik was ook bij de Kajotsters. Kanunnik Cardijn heeft de Kajotters gesticht. De opgang van Cardijn heb ik meegemaakt. Ik was erbij in Brussel toen hij op de Grote Markt met zijn vuist op het spreekgestoelte klopte terwijl riep: "Wij komen er!"

We hebben nog ruzie gemaakt voor de titel van de bond. Want de Kajotters was ook een katholieke bond.

Werd er toneel gespeeld of films getoond in de parochiezaal?

Ja, ik speelde mee in het toneel. En er was ook een film over het kasteel waarvan hier resten gevonden zijn bij de bouw van het nieuw klooster...

Waren er bals?

Ja, bij Milleken, later bij Jefke Verniet in zaal De Vrede. Die haalde het fruit op bij de boeren en reed ermee naar de markt.

Ook bij Lowie van Sofie was het bal. 's Maandags van de kermis was het daar altijd "vollen bak". Dat werd toen nog veel meer gevierd dan nu. Er was geen orkest, maar het orgel speelde. Mijn grootvader draaide aan het orgel, want er waren nog geen elektrische orgels. Eerst waren er geen zangers. Later kwam Will Tura dikwijls naar Gooik.

Hoeveel kermissen waren er toen per jaar?

Ik zou een half uur moeten nadenken, mijn gedachten zijn precies een beetje weg... De eerste dancing was bij Jean Heremans in de Koekoekstraat in het Molenhof. Wij woonden daar vlak tegenover. Er was daar veel te veel lawaai. Er werd gereclameerd. Als de ene reclameert, reclameert ook de ander. Op den duur was het vollen bak ruzie...

En de processie?

Ik ben nog mee opgestapt in de processie. Ik had daar een kleed voor op de zolder van 't kasteel (bedoelt de hoeve Vossen, van "Broek"). Ik zal het eens vragen aan

de zusters. Maar er zijn hier geen zusters meer. Ik zal het eens vragen aan een zuster in De Pinte. Als ze nog bij haar verstand is, want wij worden allemaal oud, zè joeng...

Was er een markt in Gooik?

Eerst niet. Maar dan is het gemeentebestuur daarmee begonnen. Eerst was de wekelijkse markt voor het huis van de drukker, omdat het trottoir daar breder is. Later was de markt voor het café van Flipken Monballiu. De boeren kwamen met hun eieren en hun boter naar de markt. De boter had de vorm van een klont. *Die van Moesj* (hof te Wijngaard) verkochten hun boter thuis. Ze deden dat zo om het meest te kunnen verkopen. 't Is niet om geloven hoeveel een mens nog bijeenkrijgt, hoeveel ik mij nog herinner...

Tok! Tok! (Er wordt geklopt) Palmyre: "Dat is de madame van hier rechtover. Ze spreekt stilletjes. Ze zoekt om ergens in Wallonië te kunnen verblijven in een rusthuis. Met haar man spreekt ze Frans. Maar zij kent

Frans De Leener, de eerste echtgenoot van Palmyre, vóór de zaak in de Koekoekstraat.

ook Vlaams. Ik zal eens gaan kijken wat er scheelt. Misschien moest ze iets vragen..."

*Ik: "Maar je bent op weg zonder je rollator, Palmyre!"
Palmyre in 't deurgat: "Hela, moest je mij hebben?"
Geen antwoord. Waarop Palmyre: "t Zal voor een andere keer zijn. Ja, want ik ben op den hoek van mijn Latijn."*

Ik: "We zijn bijna klaar!"

Welke staminees waren er hier op de Plaats te Gooik?

Bij Flipken Monballiu.

Lowie van Sofie (Louis Herremans). Hij verkocht ook "blokken" (klompen) en pantoffels. Hij stond daarmee ook op de markt in Oetingen op donderdag.

Tuur van Sofie (Arthur Beeckmans). Die was er eerst. Bij Makasj (Segers). Er was daar ook een zaal. We hebben daar eens toneel gespeeld, omdat de andere zaal niet vrij was.

Boj Tut (Baudewijns).

De Groene Poort was er toen nog niet.

Bakten jullie zelf thuis?

Meestal gingen we bij de bakker. Bij "Kèès", de vader van Louis Vanderkelen.

Wat bij ziekte vroeger?

Er waren weinig medicamenten. Alleen aspirine. En er was thee. Bv. thee van witte dovenetel was goed tegen reuma werd gezegd. Maar dat was niet waar...

Palmyre, wat weet jij nog van de oorlog?

Als de Engelsen in 1940 moesten terugtrekken dan was het boem-boem-boem.

Tijdens de oorlog was er veel controle door de Duitsers. Iedereen hield een varken of twee voor eigen gebruik. Mijn man Frans is eens op de loop geweest met twee biggen op zijn fiets, een beetje vastgebonden. Thuis in de Koekoekstraat waren varkenshokken genoeg. Dat hebben wij allemaal meegemaakt. Frans is dan begonnen met de duivensport. Van 't een komt 't ander, zeggen ze...

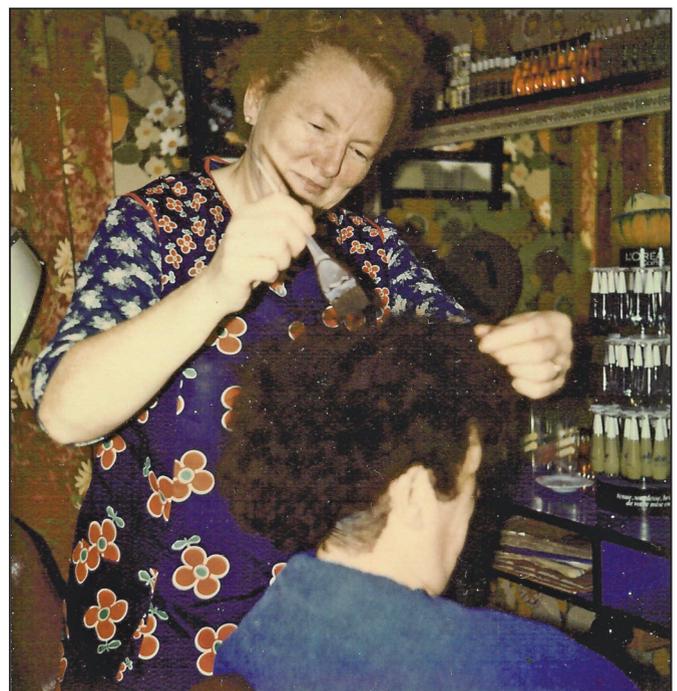
Een foto uit W.O. II. Zittend in de auto Louis Heremans, met op het dak ervan 2 flessen gas, aangezien er geen benzine verkrijgbaar was. Staand v.l.n.r. Palmyre Vossen, Jeannine een Luiks meisje dat hier onderdook om 'vliegende bommen' te vermijden en tenslotte Alice Roobaert uit de Koekoekstraat, de latere echtgenote van Omer Daman.

Zijn jullie gevlucht in mei '40?

We zijn gegaan van 't Hoeiken naar de boerderij van Eyckenborch in Gooik. We hebben daar gezeten. Er woonden mensen met wie wij commerce gedaan hadden. Vraag niet wat, want ik weet het niet... Ik weet wel dat we rap weer thuis waren...

En wat weet je nog van de bevrijding?

Ik was die dag bezig met een permanente te zetten. En ze telefoneerden van aan de Statie. Je moet komen zien, zulle, de Engelsen zijn hier al aan de Statie en ze smijten chocolade. Dat is goed. Maar ik bezigde mijn verstand en ik zei aan die vrouw die bij mij was: "Ik ga dat hier

Palmyre aan het werk in haar kapsalon in het jaar 1962.

afwerken, want ik wil ook zien hoe de Engelsen hier aankomen.” Die Engelsen waren chique typen. Van wat er hier in Gooik bij de bevrijding gebeurd is, kan ik niets vertellen. Over smokkelen weet ik ook niks. Ik ben mee gaan zien naar het graf van De Clercq op de Heide toen het door een bom vernield was...

Waar heb je overal gewoond?

Eerst achter 't Hoeiken. Dan in de Koekoekstraat in 't huis dat we kochten van die van “Menieëres”. Daar was mijn kapsalon. Daarna woonde ik op de Eeckelstraat. En nu hier in Eyckenborch.

Palmyre, we hebben nu over veel gesproken, opgenomen en opgeschreven. Is er nog iets dat je wil vertellen. Iets waar je heel blij mee was of waar je heel triest om was?

't Meeste heb ik al verteld.
Nog eens bedankt voor je tijd en voor al je verhalen.
Waarop Palmyre: “Weet je dat nog allemaal? zeggen ze dan tegen mij. Ik weet veel, maar wat ik niet weet, kan ik niet geven.”

PS Voor meer informatie over Palmyre kun je ook nog eens kijken in ons tijdschrift ‘Gooik’ nummer 77, p. 8-12, waar onze andere medewerkster Veerle Maebe een interview met haar had in september 2007.

*Tesamen met andere bewoners van RVT Eyckenborch, zit Palmyre (uiterst links) aan tafel in de cafetaria.
(Foto Jean-Paul De Loecker)*

ZUSTER ASSUNTA VERTELT

Gooik - Oosterzele - Denderhoutem - Gooik

Jean-Paul De LOECKER

Met veel heimwee bekijkt zuster Assunta de foto's van vroeger in het mooi geordende foto-album van haar en van de familie. Ze keert terug naar haar tijd van de professie, naar haar collega's novicen in Gent, waarvan er reeds een groot aantal gestorven of uitgetreden zijn en sommige toch nog leven, o.a. een zuster van 90 jaar, zuster Rita. We keren ook met haar terug in de tijd via haar familielevens in Gooik, haar schoollevens in Gooik, Oosterzele en Gent, haar onderwijsloopbaan in Denderhoutem en tenslotte haar terugkeer naar Gooik, de heimat. Zuster Assunta – eigenlijk Marie-Louise Kestens – is een vlotte vertelster, die ook een ijzersterk geheugen heeft en weinig twijfels heeft over data en personen. Het is een plezier om met haar te praten over vroeger en nu.

*Zuster Assunta in haar flat in Eyckenborch.
(Foto Jean-Paul De Loecker)*

Deze en volgende foto werd genomen in het jaar 1946, vóór het huis achter de kerk, naast het Niko-centrum. Vooraan staan v.l.n.r. Josepha (°1937), Frans (°1939), Christiane (°1942), Celine (°1940) en Marie-Louise (°1936). Achteraan v.l.n.r. Paula (°1945) op de arm van mama Julia Coosemans, Jozef Coosemans (smid en vader van Julia en Celine) en Celine Coosemans).

*Op dezelfde plaats, nu met papa Hypolite Kestens erbij die links bovenaan staat. Naast hem Paula op de arm van haar mama. Vooraan staan de kinderen v.l.n.r. Josepha, Christiane, Frans, Celine en Marie-Louise.
(Alle foto's bezit familie Kestens)*

Wie waren je ouders?

Mijn vader was Hypolite Kestens (°19/2/1904), die afkomstig was van Stuivenberg, mijn moeder Julia Coosemans (°27/05/1905). Het ouderlijk huis van mijn papa was op Stuivenberg, het huis waar Jef Havau en Aline Kestens hebben gewoond (hoek Rozenbroek – Stuivenbergstraat). Als zijn vader gestorven is, is 'meter' (Ludovica Neukermans), de moeder van papa, verhuisd naar een huis iets verder dan de Statie van Gooik in de huidige Heuvelstraat, naast het huis van Isidoor De Wilde. Mama Julia Coosemans, was van 't *Smisj* van Strijland. Papa was postbode, mama huisvrouw.

Papa is op 29 maart 1966 overleden en mama op 10 augustus 1971. Redelijk vroeg, beiden waren pas in de 60. Papa had suikerziekte en is gestorven aan een hartinfarct, ook mama is gestorven aan een hartinfarct. Ik mag eigenlijk gelukkig zijn, want ik ben er binnenkort 82, dus ik heb ze al bijna 20 jaar 'overleefd'. Net als mijn zussen leven we al langer dan onze ouders.

De oudste thuis: had je veel verantwoordelijkheid?

Tot mijn 23 jaar ben ik thuis gebleven, ik was geen 'jong dingske' meer toen ik ingetreden ben bij de zusters Apostolinnen van de Onbevleete Ontvangenis in Gent. Misschien had ik dat wel gewild... Ik ben van 12 mei 1936 en was de oudste van zeven. In volgorde waren de anderen Josepha (°17 juli 1937), Frans (°24 oktober 1939), Celine (°23 december 1940), Christiane (°1 juli 1942), Paula (°12 april 1945) en Jozef (°19 februari 1947). De twee jongens zijn helaas al gestorven: Frans op zijn veertigste, Jozef (een mongool) op zijn negenen-twintigste.

Of ik meer verantwoordelijkheid had als oudste? Niet noodzakelijk. Eigenlijk heb ik niet echt op mijn zussen of broers moeten passen. Jeanne Tielemans en de meisjes van Christiaens namen ons mee naar 't school in Gooik. Vanaf mijn 12 jaar (in 1948) mochten Josepha en ik naar Oosterzele op internaat, tot 16, 17 jaar. Dus heb ik niet echt 'meegeleefd' met de rest van de familie. Dat kwam zo: een tante van ons, tante Celine, de zus van mama overleed in 1948 en ik deed juist mijn plechtige communie. Haar nicht Marie De Leener (zuster Louise), kloosterzuster in Oosterzele zei dat zij de taak van tante ging overnemen en stelde voor dat ik naar het internaat daar zou komen. En ze hebben erop aangedrongen dat

ook Josepha meeding, zodat die al van haar elfde jaar uit Gooik weg was.

Enkel in de vakanties was ik dan met mijn zussen en broers thuis, want we mochten zelfs niet naar huis komen in de weekends. We bleven direct 6 weken in Oosterzele, van september tot Allerheiligen, en met Allerheiligen de eerste keer naar huis! En dan tot de kerstvakantie. Dan 14 dagen thuis en weer terug 6 weken naar het internaat. Ik vond dat verschrikkelijk: ik heb altijd geweend, toen ik moest vertrekken. Josepha niet. Ik had het ook als ik naar de familie op Strijland

Op schoolreis naar Gooik! Samen met andere leerlingen van het internaat van Oosterzele gingen Marie-Louise (midden vooraan) en Josepha (rechts achteraan) op schoolreis naar het klooster te Gooik. Hier staan ze aan een mini-versie van de grot van Lourdes.

Vier Gooikse meisjes op internaat in Oosterzele: v.l.n.r. Marie-Louise (Kestens), Maria De Veseleer, Marie-Louise Van der Kelen en Josepha (Kestens).

ging en daar moest blijven slapen. Voor mij was dat een marteling, ook al hadden ze ons heel graag omdat we de enigste kleinkinderen waren.

Tot mijn 17de jaar ben ik in de school van Oosterzele geweest. Op mijn 14de heb ik er de beroepsschool gevolgd. Dat was naaien en huishoudkunde, maar ik heb er maar 3 jaar gedaan, want voor het vierde wou ik niet meer blijven. Ons Josepha deed toen steno-dactylo, handdel, en heeft haar diploma behaald.

In de klosterschool in Gooik

Hoe was het op school? Van de eerste kleuterklas, weet ik nog dat zij ooit mijn witte bottekes uitgedaan hebben en zuster Imelda had die op een schap gezet, wellicht om één of andere reden. Kon ik er niet afblijven, ik weet het niet meer. Dat was op school achter de kerk, in de *patjesschool*.

Bij zuster Celestine - in het klooster - deden we onze eerste communie toen al in onze derde kleuterklas, met Kerstdag in 1941! Ik was juist 5 jaar. Zij tekende op bord een krans, en als we naar de mis geweest waren, mochten we altijd een blaadje kleuren, in mijn ogen waren dat vergeet-mij-nietjes. Dat weet ik nog!

Haar lessen waren bedoeld om ons te leren aankleden en ook omkleden om slapen te gaan. Ik moest altijd naar voor gaan om mij te laten omkleden (tot aan mijn ondergoed!) en de zuster zei dat ik dat mocht doen. Ze zei: "Gij zijt altijd proper!". Ik had toen een rood '*combinai-sonken*' aan, dat weet ik ook nog. Het moet in de winter geweest zijn. Ik moest toen op de stoel staan en mijn kleedje en kousen uitdoen. Dat waren lessen 'zelfredzaamheid'! We leerden ook weven, plukken en een sjaal breien op houten latjes.

Het waren allemaal zusters die lesgaven toen. In het eerste en tweede leerjaar zuster Augustine, drie en vier moeder Leonore, vijf en zes zuster Isabelle en zuster Agnes. Zuster Hildegarde en zuster Renée zaten in het huidige gebouw van de Niko, met de klassen 7de en 8ste leerjaar, waar je tot 14 jaar het lager onderwijs kon volgen. Dat was een huishoudklas.

Ik heb geen slechte herinneringen aan de school, noch in Gooik, noch in Oosterzele, (daar was ik gewoon niet graag). Op de speelplaats speelden we met de bal, touwtje springen, hinkelen, hoogspringen en als er sneeuw was, was het op een ijsbaan schuin over de speelplaats

glijden. In het lager onderwijs waren er enkel meisjes, in de kleuterklas was het gemengd. Voor de jongens was er de gemeenteschool aan het gemeentehuis, zo werd dat gesplitst.

Anderen van de klas die ik mij nog herinner: Francine Renders, Cecile Vandendaele, Julienne De Vroede, Germaine Rimaux, Julienne Beeckmans, Julienne Jacobs (Kwakenbeek), Gabrielle Thienpont, Emma Wijnant, Maria Gettemans, Maria Deveseleer, Georgette Meulens, Josephine Bellemans, Emilienne Van Eesbeek, Marie-Louise De Neef en Aline Kestens. We zijn wel nooit meer samengekomen.

Mijn plechtige communie - 1948

De plechtige communie deden we samen met de klasgenoten na veel weken catechese gevolgd te hebben in de kleuterschool tegen het kerkhof. Ik herinner mij nog een zekere Marcel of Maurice Streulens, vanuit de Kerkhofstraat, die altijd zei: "Meneer, meneer, psst, psst!" en onderpastoor Desmedt antwoordde: "Daarvoor moet je buiten gaan!"

Die voorbereiding was serieus: eerst naar de mis, dan naar de catechese. Het was een hele tijd. Van mijn communiefeest herinner ik me dat het juist op een 'slecht' moment was. Tante Celine was daags tevoren begraven. Ze was de tante die altijd bij ons kwam helpen en die voor ons de kleedjes maakte. Ze was de 'fijne' van 't Smisj. Ze was niet getrouwd en ze is op 51-jarige leeftijd overleden. Tante Celine was altijd van de partij om te helpen in het huishouden en vooral bij de geboortes. We woonden toen achter de kerk. De dag na haar begrafenis moest het dan feest zijn, maar dat was wat moeilijk. Gevolg was ook dat er enkel de peter en meter waren. Toen ze mij een wit kleed aandeden, zei er iemand: "Zouden we geen zwart bloempje in haar kroontje steken?" Dat vergeet ik nooit. En dan was er nog onze straat die opgebroken was en er dus vuil bij lag. Ik moest bij Fred, de beenhouwer gaan, om mijn kleed aan te doen.

Waar woonden jullie?

We woonden achtereenvolgens in de Koekoekstraat, in een huis van Maria *Kalies*, waar ik, Josepha, Frans, Celine en Christiane geboren zijn. Nadien zijn we verhuisd naar een huis achter de kerk naast de familie Vandendaele, waar Paula en Jozef het levenslicht zagen.

Door omstandigheden moesten wij dit huis (eigendom van het klooster) verlaten om plaats te maken voor een priester (onderpastoor De Gendt) die daar kwam wonen. Bij toeval kwam het huis van de familie Lebacq-Vandersmissen in de Wijngaardstraat te koop en mijn ouders konden er direct beslag op leggen. Dat was in het jaar 1949. Sindsdien is dit huis nog altijd bewoond door mijn zus Josepha.

Een anekdote: met de suikerbolletjes. Toen één van hen gedoopt werd, werden de suikerbolletjes in de doeken gestoken. En Pauline van Pol, uit den Hoezenbroek, was de 'bundeles', diegene die de doeken inwikkelde. Ze deed de doeken open, en de suikerbolletjes vielen eruit.

De 'grote' school en de chiro

Thuis kon ik niet veel helpen, ik was in Oosterzele. Daarna ben ik nog 2 jaar naar Sint-Martens-Lennik geweest, het huidige Sint-Godelieve Instituut. Dat was een naaischool, ik had naad gedaan, maar ik had drie jaar gedaan, geen vier jaar. Ik mocht daar voortdoen, maar ik kende dat allemaal al. Ik moest daar een kleed maken bv, maar in Oosterzele had ik al een mantel gemaakt, dat was een groot verschil. Maar het jaar heeft wel veel geholpen: Christiane deed haar plechtige communie en ik heb voor iedereen de kleedjes en de vestjes gemaakt, zo bracht dat toch iets op.

Toen men in Gooik met de chiro begon was ik er niet bij, omdat ik intern was. Maar de chiro leefde in ons omdat we altijd mee mochten op kamp met de chiro van Strombeek. Nonkel pastoor was er onderpastoor én proost, vandaar. Een beetje later ben ik dan in Gooik in de chiro gekomen, Annie De Freyne was de eerste hoofdleidster.

We deden allerlei spelletjes, maar we volgden ook opleiding. Elke zondag moesten we ons programma opschrijven over wat we gingen spelen, hoe onze namiddag verdelen. Eigenlijk waren we in de week al bezig met wat we de zondag gingen doen. Onze proost was pastoor D'Hoe. We moesten ook alle zondagen naar het lof gaan, om 2 uur, en dan naar het klooster, voor de openingsformatie op de speelplaats. Net zoals het nu nog altijd verloopt: Samen klaar! Er werd inspectie gedaan bij iedereen om te zien of het uniform in orde was, elke leidster bij haar groep. Ik ben leidster geweest bij de kleintjes, de 'sterrekes', daar was ik leidster met Margriet Anthoons van 't Zwartschaap en ook nog bij de 'kroontjes', van 12 tot 13 jaar, samen met Lea Vandenneucker.

Marie-Louise Kestens als leidster, samen met zuster Louise (eigenlijk Marie De Leener, de zus van Jeanneke van de Nieuwe Cam) in Oosterzele.

Mijn eerste werken

Na mijn 18 jaar ben ik beginnen werken, maar ik ging niet graag weg, ik was liever thuis. Ik ben naar Brussel geweest om mij te gaan 'presenteren', dat was in de 'Haute Couture' (voeieringen innaaien). Ik moest thuis om 6 uur weg zijn, want het werk was op Laken (waar de trams draaiden – de 46 van in Veeweyde tot op het einde). 's Avonds was het dan ook heel laat toen ik thuiskwam en de volgende dag ben ik niet meer teruggegaan. Nadien heb ik thuiswerk gedaan voor een 3-tal personen. In het klooster heb ik samen met Elisa Elinckx, de vrouw van Frans Billens, voor de zusters kleren gemaakt op een kamertje. Dat was in de overgangperiode van de heel strenge kledij naar een iets lichtere genre. Dat was meer vrijwilligerswerk. En dan ben ik naar het klooster gegaan.

Een familiefoto (familie Hypolite Kestens-Coosemans) van 1959: onderaan v.l.n.r. Marie-Louise (zuster Assunta), vader Hypolite, moeder Julie en Frans; rechtstaan v.l.n.r. Josepha, Paula, Jozef, Celine en Christiane.

Naar het klooster

Hoe is dat begonnen? Mijn overste, die later algemeen overste is geworden en die een jaar of drie geleden gestorven is, gaf les in Oosterzele en dat was toen nog een jonge zuster. Dat klikte, maar op zekere keer was er daar een vergadering van de congregatie van Onze-Lieve-Vrouw. De pastoor gaf daar commentaar, vrouwen zaten te luisteren.

We waren er ook bij en we stonden in de gang om in de kapel binnen te gaan. Je moest daar iets zeggen en kreeg daar een soort schapulier, een medaille. Moeder Prudentienne stond aan de deur van haar bureau, we stonden daar te wachten en ze zei: "Nu ga je je toewijden aan O. L. Vrouw, maar zou er hier niemand bij zijn die ooit in het klooster zal gaan?"

Hoe oud was ik toen, ik was nog een kind, maar toch is die vraag mij altijd bijgebleven. Enkele jaren later ben ik dus naar de chiro gekomen. Op een bepaald moment gingen we naar een gewestdag in Brussel en op een muur stond "Niet gij hebt Mij gekozen, maar Ik heb u gekozen" (Joh. 15-16), met de bedoeling om leidster te worden! Die tekst sprak mij zo aan, omdat ik daar een bredere bedoeling achter zag. Dat is in feite het begin geweest. Raar hé! Het gaat nog altijd mee, ook als er een moeilijk moment is.

Op mijn 23ste heb ik gevraagd om in te treden, mijn ouders waren niet echt enthousiast, maar ik heb toch doorgezet. Het enige wat meneer pastoor me zei toen ik binnenging en als de familie moest naar huis gaan, was: "Als er iets is, schrijf of verwittig mij!" Ik heb het niet gemakkelijk gehad, maar heb volgehouden.

Marie-Louise (links) samen met een collega-kandidate, klaar om binnen te treden in het klooster.

Naar de normaalschool en ... les geven in Denderhoutem

In Gent ben ik in het klooster gegaan in de Sint-Pieters-Nieuwstraat. Eerst was het 6 maand postulaat, dan een jaar noviciaat (witte kap), en toen ik de zwarte kap kreeg, ben ik naar de normaalschool geweest gedurende 4 jaar in 't Crombeen in Gent. Ik was 25 jaar dan. Op 29 jaar ben ik afgestudeerd. De inspecteur zei: "Een hele prestatie op uw leeftijd!" De rest waren allemaal jonge gasten, rond de 21 jaar. Dan ben ik direct in Denderhoutem begonnen, van 1965 tot 1995 als kleuterleidster in de vrije kleuterschool. Ik verbleef in het klooster, dat afzonderlijk stond; dat was een herenhuis van een zuster, die ook in Gent was. Ze hebben er kamers bijgebouwd, ze waren toen met 6 zusters, en het schooltje hebben ze ernaast gebouwd.

Ik heb altijd in de derde kleuterklas les gegeven. Ik deed dat heel graag al had ik er veel werk met de voorbereiding. De laatste 5 jaar ben ik naar Gooik gekomen. Want in 1990 is het klooster daar verkocht, maar de school ging voort. Tot '95 ben ik dan altijd heen en weer gereden met mijn auto van Gooik naar Denderhoutem en omgekeerd.

Toen ik definitief in Gooik was, ben ik begonnen met bloemen te zetten in de kerk, met Cecile Vandendaele. We spraken af dat iedereen een week deed.

Zou je alles nog overdoen wat je in je leven gedaan hebt?

Ik heb veel meegemaakt en heb het niet gemakkelijk gehad in Denderhoutem. Ik heb ooit foto's genomen, met een heel donkere achtergrond en daar plaatste ik een tekst boven.

Mochten ze mij vandaag zeggen, je mag naar Denderhoutem gaan wonen, ik zou direct vertrekken. De mensen die mij daar zien, zeggen direct "Ha, zuster Assunta, hoe is 't? Nu is het lang geleden dat we je gezien hebben!"

Maar ik ben zeker gelukkig hier in Gooik. Er is wel een beetje een 'vervreemding' vanwege het personeel, omdat er zoveel nieuwe bijkomen. De oude garde is aan het weggaan en de jongere verzorgsters kennen ons niet meer zoals vroeger. En wij kennen ze ook niet meer... Maar dat is de gang van het leven zeker...

Zuster Assunta, zoals ze was in haar jaren als kleuterleidster in Denderhoutem.

Samen met familieleden en meegekomen sympathisanten uit Gooik t.g.v. de inkleding en opname naar het noviciaat, begin jaren 1960. We herkennen o.a. Agnes Bogemans (uiterst links), pastoor D'Hoe (2de links bovenaan), nonkel pastoor Jozef Coosemans (midden) en Mia Vandersmissen (1ste rechts vooraan), naast de 'huisgenoten' uit de Wijngaardstraat en andere neven, nichten, nonkels en tantes.

Zuster Assunta, samen met haar kleuters uit het 3de jaar, in de tuin van de school in Denderhoutem, schooljaar 1969-70.

Een historische foto: 6 'Gooikse' zusters bij elkaar ter gelegenheid van de 90ste verjaardag van zuster H el ne! V.l.n.r. zuster Assunta, Algemeen Overste Moeder Lydia, zuster Philippine, zuster Elise (Marie-Louise De Doncker), zuster H el ne en zuster Melanie (Octavie Herremans). Tussen haakjes, zuster Assunta is de laatste kloosterroeping in Gooik (1959).

Lact re,

Verheug u met mij op 3 april 2011
een dag in herinnering te brengen
en God te danken voor 50 jaar kloosterleven
in de congregatie van de
Zusters Apostolinnen te Gent.

Zuster Assunta

*Marie-Louise Kestens
Bronnenweg 4/13
1755 Gooik*

50

1961-2011

Een uitnodigingskaartje voor de viering van 50 jaar kloosterleven van Marie-Louise Kestens / zuster Assunta op 3 april 2011 in Gent.